

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในภาวะการณ์ปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยเป็นไปอย่างรวดเร็วทั้งในเรื่อง การเมือง เศรษฐกิจ สภาพของคนในสังคม ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดนี้ ส่งผลทำให้คนในสังคมมีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป จากเดิม ปัญหาต่างๆ ที่ตามมา คือ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาครอบครัว แยกแยก สภาพสังคมไร้ระเบียบ มีการแก่งแย่งแข่งขันในชนทุกกลุ่มของสังคมโดยไม่คำนึงถึงหลักจริยธรรม ปัจเจกชนคำนึงถึงแต่ประโยชน์ของตนเป็นสำคัญ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ มีผลกระทบต่อคนในสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนและเยาวชนของชาติ ดังนั้นทุกฝ่าย จำเป็นต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเหล่านี้ เพื่อให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคม มุ่งหวังไว้ โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา (อินทิรา ฮวดเจริญ, 2550 : 2)

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้นส่งผลให้สถาบันครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในเชิงโครงสร้างและบทบาท พ่อแม่ต่างฝากความหวังไว้กับครู และระบบการศึกษาว่าจะสามารถ พัฒนาลูกๆ ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพทางด้านวิชาการ เต็มเต็มในด้านคุณธรรมจริยธรรม พร้อม ทั้งเสริมสร้างทักษะในการดำเนินชีวิตให้กับทรัพยากรบุคคล ถึงแม้ว่าครอบครัวจะเป็นสถาบัน พื้นฐานของสังคม และพ่อแม่ คือ เบ้าหลอมหลักของลูก แต่สถาบันการศึกษาก็เป็นประตูบาน หลังที่สองของเด็ก ครูมีส่วนในการแต่งแต้ม ความงดงามให้กับอนาคตของเด็ก และเยาวชนในสังคม ซึ่งเป็นหน้าที่อันมีเกียรติที่เป็นตราประทับอยู่กับบทบาท "พ่อพิมพ์ แม่พิมพ์ของชาติ" มาช้านาน ยิ่งสภาพสังคมเต็มไปด้วยสิ่งกระตุ้นที่ทำให้เด็กและเยาวชนสับสน ได้ มากขึ้นเท่าใด พ่อพิมพ์ แม่พิมพ์ของชาติ ก็ยิ่งต้องทำงานหนัก และต้องเร่งพัฒนาระบบ การศึกษาให้เข้มแข็งสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนให้มากขึ้นเท่านั้น (เสรี ชนวนัน, 2548 : 2)

จากสภาพสังคมปัจจุบันและปัญหาทางทางเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อวิถี ความเป็นอยู่ของคนส่วนใหญ่ พ่อแม่ผู้ปกครองต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ลูกมีโอกาสนพบหน้า พ่อแม่น้อยลง อาจอยู่คนเดียว หรืออยู่กับเพื่อน ซึ่งขาดการอบรมในสิ่งที่ถูกต้อง ปล่อยให้เด็ก เรียนรู้โลกด้วยตนเอง บ่อยครั้งที่มักจะปรากฏเป็นข่าวเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กเหล่านี้ เบี่ยงเบนไปจากมาตรฐาน ที่ต้องการของสังคมกลายเป็นเด็กมีปัญหาทางด้านจิตใจ ปรับตัวเข้ากับ

สังคมยาก ชื่นชอบแสวงหากลุ่มเพื่อนที่มีความคิดเหมือนกัน โดยเฉพาะวัยรุ่นจะหาความสุขนอกบ้าน เผลอหน้ากับสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ สิ่งมอมเมาที่แอบแฝงในรูปต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวิดีโอลามกหรือเที่ยวสถานบันเทิงเรีงรมย์ โดยไม่รู้ถึงผลเสียที่อาจจะเกิดขึ้น สถานบันเทิง ศูนย์การค้าจึงเป็นแหล่งที่วัยรุ่นและนักเรียนไปเที่ยวมั่วสุมก่อเหตุอันไม่สมควร เช่น มั่วสุมเสพยาเสพติด หนีโรงเรียน การแก้ปัญหาด้านชู้สาว มั่วสุมทางเพศ ก่อการทะเลาะวิวาท (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546 ก :7)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการทางการศึกษาของโรงเรียน ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการป้องกัน แก้ไขปัญหาที่มุ่งเน้นส่งเสริมให้นักเรียนทุกคน มีคุณภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคลค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนให้มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักคิดตัดสินใจและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยมีกระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน ด้วยวิธีการและเครื่องมือทำงานอย่างชัดเจน มีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการ มีการประสานความร่วมมือของผู้ปกครอง ครู และผู้เกี่ยวข้องหรือชุมชน รวมทั้งการส่งเสริม สนับสนุนจากโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับผู้ปกครอง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วผู้ปกครอง พ่อแม่หรือญาติจะเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด จะเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างสำคัญในการดูแลนักเรียน ถ้าผู้อบรมสั่งสอนให้นักเรียนอยู่ในโอวาท อยู่ในกรอบประเพณีอันดีงาม นักเรียนก็จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม ตรงกันข้าม หากผู้ปกครองไม่มีเวลา ไม่เอาใจใส่ ขาดการอบรม นักเรียนก็จะมีปัญหา ทั้งด้านจิตใจ สังคม อารมณ์ และสติปัญญา ในสภาพสังคมปัจจุบันปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีเวลาให้กันและกันน้อย ก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระดับครอบครัวขาดตอนไม่ต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2546 ข :1)

การที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการศึกษาเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เห็นความสำคัญและกำหนดให้สถานศึกษา ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดกับนักเรียน นำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีในสถานศึกษาที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จริงจังมาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของตน (เสรี ชวนวัน, 2548 : 3)

นโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่ระบบคุณภาพและมาตรฐานสากล ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2555 ได้กำหนดเป้าหมายในมิติ เร่ง สร้าง เพิ่ม เติม ในปีการศึกษา 2555 และในมิติของการสร้างนั้น คือ สร้างโอกาสทางการศึกษา ได้กำหนดเป้าหมาย ตามข้อที่ 5 คือ การสร้างโรงเรียนต้นแบบระบบ

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ใน 24 เครือข่ายๆ ละ 1 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 24 โรงเรียน โดยใช้กลยุทธ์จัดทำโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่ระบบคุณภาพและมาตรฐานสากล ให้บรรลุตามนโยบาย ดังกล่าว และยังคงสนองกลยุทธ์ที่ 3 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง ครอบคลุม ผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ,2546 ข : 3)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการพัฒนาให้กับครูและผู้บริหารสถานศึกษาใช้สำหรับวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ให้มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ มีความชัดเจน และมีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และยั่งยืนสืบไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัยตามจุดมุ่งหมาย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยการตรวจสอบสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ มุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในองค์ประกอบ 5 ประการตามกรอบงานของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมและพัฒนา
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อ

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 168 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน จำนวน 118 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในองค์ประกอบ 5 ประการตามกรอบงานของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมและพัฒนา
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ การศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในรายการที่มีผลการวิเคราะห์หมีคะแนนต่ำที่สุด 3 ประเด็นสุดท้าย

2. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 10 ท่าน ได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

1 ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	จำนวน 4 คน
2 ผู้บริหารโรงเรียน	จำนวน 4 คน
3 ศึกษานิเทศก์และนักวิชาการศึกษางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	จำนวน 2 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในรายการที่มีผลการวิเคราะห์หมีคะแนนต่ำที่สุด 3 ประเด็นสุดท้าย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ได้นำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีแนวทางพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใช้ส่งเสริมให้ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในองค์ประกอบ 5 ประการ

3. ผู้บริหารการศึกษามีข้อมูลในการใช้ประกอบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาได้พัฒนาอย่างยั่งยืน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก

ในการดำเนินงาน และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกคน มีส่วนร่วม ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งหมด 5 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวของนักเรียนเป็นรายบุคคลใน 3 ด้าน ดังนี้ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว เพื่อใช้ส่งเสริมการป้องกัน และการแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียน

1.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน และแบบสรุปผลการคัดกรองนักเรียน ใช้ระเบียบเหมาะสม แฟ้มสะสมงาน แบบบันทึกการตรวจสุขภาพ การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน การสอบถามข้อมูลนักเรียนจากครู เพื่อนของนักเรียน ผู้ปกครอง จากครูพยาบาล หรือครูแนะแนว เป็นแหล่งข้อมูลในการคัดกรองนักเรียน แล้วนำมาจำแนกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา หรือกลุ่มพิเศษ

1.3 การส่งเสริมและพัฒนา หมายถึง การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน โดยฝ่ายปกครองของโรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบกิจกรรมโฮมรูม โดยเฉพาะ ควรใช้เวลาหลังกิจกรรมหน้าเสาธงเป็นกิจกรรมโฮมรูมให้ถือเป็นเวลาเรียน มีกำหนดไว้ในตารางเรียน จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม และได้แสดงความคิดเห็นอันเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ให้ครูรายงานผลการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ

1.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การให้คำปรึกษา หรือการจัดกิจกรรม เพื่อป้องกัน ช่วยเหลือนักเรียน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ได้แก่ ครูสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี มีความรู้สึกที่ดีกับนักเรียน พบนักเรียนทันทีที่ทราบปัญหา ติดตามช่วยเหลือทุกระยะ ครูให้คำปรึกษากลุ่มที่มีปัญหาพฤติกรรมส่วนตัว กลุ่มที่มีปัญหาด้านการเรียน กลุ่มที่มีปัญหาด้านสุขภาพ มีการอบรมให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิต อบรมแก้ปัญหาพฤติกรรมส่วนตัว จัดโครงการและกิจกรรมทำความดี จัดให้มีกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน ให้มีการจัดสอนซ่อมเสริมทั้งนักเรียนที่เรียนอ่อน และนักเรียนที่เรียนเก่ง โรงเรียนร่วมมือกับผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และครูมีวิธีการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนที่หลากหลาย และเหมาะสม การเก็บรักษาข้อมูลของนักเรียนที่มีปัญหาไว้เป็นความลับ

1.5 การส่งต่อ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลภายในโรงเรียนได้พิจารณาตามความเหมาะสมของนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง หรือมีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือ ติดตาม แล้วพฤติกรรมไม่ดีขึ้น แล้วดำเนินการส่งต่อ ซึ่งการดำเนินการส่งต่อภายใน

โรงเรียนแจ้งให้นักเรียนทราบถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ กรณีมีปัญหาจิตใจ ครูที่ปรึกษาส่งต่อครูแนะแนว มีปัญหาสุขภาพทางกายครูที่ปรึกษาส่งต่อครูพยาบาล และการดำเนินการส่งต่อนักเรียนภายนอก คือ กรณีที่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น โรงเรียนส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญดูแลช่วยเหลือ นักเรียนมีปัญหาด้านจิตใจที่ซับซ้อน โรงเรียนส่งต่อให้ผู้ที่มีความรู้เฉพาะทางบำบัดรักษาทางจิต ในกรณีมีปัญหาด้านสุขภาพกายที่ยากต่อการช่วยเหลือ โรงเรียนส่งต่อให้โรงพยาบาลดูแลช่วยเหลือ โรงเรียนมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เพื่อส่งต่อเด็ก และโรงเรียนติดตามนักเรียนที่ถูกส่งต่อภายนอกทุกกรณี และรายงานให้ผู้ปกครองทราบ

2. สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง

การปฏิบัติงานที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีระบบขั้นตอนที่นำไปสู่การบรรลุผลในจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ ที่เป็นอยู่ตามข้อเท็จจริงในปัจจุบัน ที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขนิสัยที่ดี และมีความสุข ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้อย่างเต็มศักยภาพ

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

หมายถึง วิธีการหรือข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้ข้อเสนอแนะให้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน

4. **นักเรียน** หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในปีการศึกษา 2555 ทุกคน

5. **สถานศึกษา** หมายถึง โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ทุกแห่ง

6. **ผู้บริหารโรงเรียน** หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ทุกคน